

2024-04-22

Ert diarienummer: 14.8.2-5418-2023

Vårt diarienummer: 009/2024

Kammarkollegiet

Tolk- och translatorenheten

Remiss av förslag till Kammarkollegiets nya föreskrifter om register över utbildade tolkar

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, driver frågor, agerar kraftfullt och väcker opinion om våra mänskliga och demokratiska rättigheter. Vi arbetar för rätten och möjligheten att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället.

SDR:s påverkansarbete bedrivs i enlighet med vårt idéprogram och handlingsprogram Teckenspråk - en hållbar framtid 2022 till 2025. Sammantaget lyfter dessa program vikten av människors rätt till och en starkare ställning för teckenspråk, minskad fattigdom och ett mer jämlikt samhälle.

Bakgrund

Vårt förbund tog initiativet till en förstudie 2014 för att kartlägga möjligheterna för en tolk- och översättarutbildning för döva. Detta resulterade i ett efterföljande projekt *Utbildning för döva tolkar och översättare* 2015 till 2017, som genomförde två pilotutbildningar, med finansiering av Arvsfonden. Samarbete skedde med Stockholms universitet, Sveriges Teckenspråkstolkars Förening, Tolkledarna, Tolkcentralernas ledarförening, Förbundet Sveriges Dövblinda, Västanviks folkhögskola, Strömbäckes folkhögskola och Mo Gård folkhögskola i Göteborg. Från och med 2019 genomförs den tvååriga dövutbildningen på Västanviks folkhögskola med anslag från Myndigheten för Yrkeshögskolan, MYH. Vi beräknar att den berörda utbildningen till maj 2024 resulterat i att över 50 personer genomgått utbildningen. Till våren 2026 kan antalet stiga till drygt 70 tolkar.

Kommentarer på förslag till nya föreskrifter

SDR stöder följande tillägg som är helt i enlighet med vad förbundet eftersträvat som ett viktigt och principiellt steg framåt:

13. Den tvååriga tolkutbildningen för döva som bedrivs vid Västanviks folkhögskola sedan höstterminen 2019.

Tillägget och möjligheten att hitta denna unika yrkesgrupp på Kammarkollegiet kommer att medföra positiva effekter – för yrkesgruppen, tolkanvändare och tolkbeställare. För yrkesgruppen innebär det ett erkännande för den genomgångna utbildningen och språkkompetensen samt underlättande för att få flera uppdragsförfrågningar. För tolkanvändare och -beställare kommer denna revidering innebära att information om dessa tolkar tillgängliggörs och stöder användarnas/beställarnas möjligheter att i större utsträckning beställa deras tjänster.

Vi ställer oss dock undrande över hur denna unika yrkesgrupp, döva teckenspråkstolkar, ska definieras och urskiljas jämfört med tolkar som genomgått tolkutbildningar inom folkbildning och på folkhögskola. Det behöver vara lätt att söka och hitta dessa tolkar i Kammarkollegiets register.

I sökningen på Kammarkollegiet används benämningen ”Teckenspråk (svenskt)” vilket bör revideras till att i stället vara ”Svenskt teckenspråk”. Vi har inga synpunkter gällande förslagen kring ansökan och vidimering av bevis om fullgjord utbildning.

Medskick

I detta sammanhang vill SDR också göra ett medskick om att den svenska tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblinda behöver genomgå en omfattande reform. Regeringen har inte ännu behandlat de förslag som framkom i *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet* (SOU 2022:11), trots att detta överlämnades den 15 mars 2022.

Avsaknaden av denna efterfrågade reform, och på sistone även regeringens handlingskraft, har lett till att döva utsätts för strukturellt utanförskap på arbetsmarknaden när arbetsgivare tvingas ta tolkkostnaderna för sina döva anställda. Allt fler verksamma tolkar vittnar också om försämrade arbets- och lönevillkor samtidigt som allt färre ansöker till de ordinarie tolkutbildningarna på universitet och folkhögskolor. Situationen är ytterst allvarlig.

De som genomgått utbildningen för döva tolkar kan komplettera den ansträngda branschen på många sätt och samtidigt bidra till en högre tolkkvalitet samt stärka tolkanvändarens trygghet i olika tolksituationer. Då krävs det att olika instanser, såsom bland annat regionernas tolkcentraler, vidtar åtgärder så att denna yrkesgrupp ges tillträde till olika tjänster och uppdrag.

Avslutningsvis vill SDR understryka att Kammarkollegiets förslag har fullt stöd från förbundet.

Med vänliga hälsningar

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Sveriges Dövas Riksförbund

Kontakt:

Jenny Ek, kommunikatör
jenny.ek@sdr.org